

Farhults kyrka

Farhults kyrka är en ovanligt välbevarad romansk kyrkobyggnad från senare delen av 1100-talet. Den är uppförd av gråsten med hörnkedjor av huggen sandsten. Även fönster och dörröppningar har huggen sandsten i omfattningarna. Kyrkan byggdes enligt den då vanliga grundplanen med långhus, lägre och smalare kor samt längst i öster en halvrund absid. Till den ursprungliga byggnaden fogades på 1300-talet ett västtorn med ett utvändigt, smalt trapptorn på den södra sidan, vilket ledde upp till tornets övre plan. Sedan en invändig trappa satts in blev trapptornet överflödigt och togs bort.

Långhuset har haft två ingångar, en i norr och en i söder, och framför den sistnämnda uppfördes – sannolikt på 1400-talet – ett vapenhus, som emellertid revs år 1838. Istället togs då en ingång upp genom tornets västmur och de båda andra ingångarna sattes igen. På så sätt fick man fler sittplatser i långhuset. Ovanligt nog har det också funnits en mindre ingång genom korets sydmur. Byggnadsarkeologiska undersökningar har visat att denna ingång troligen sattes igen redan under sen medeltid. Den är nu markerad i putsen utvändigt.

Valven i långhus och kor torde ha slagits under senare delen av 1400-talet då också de små medeltida fönstren murats igen. De nuvarande fönsteröppningarna togs upp vid en genomgripande restaurering på 1870-talet. Tyvärr har valvribborna blivit så hårt "restaurerade" att deras medeltida karaktär helt försvunnit. De båda vederlagsstenarna i triumfbågen mellan långhus och kor är emellertid återställda i sitt ursprungliga skick. I den södra av dem finns resterna av en anordning, vars funktion man inte helt säkert kunnat utröna. Möjligen har det varit fäste för en medeltida primklocka.

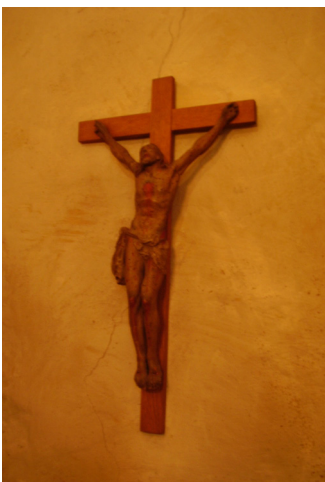

En omfattande **restaurering** genomfördes år 1953 under ledning av dåvarande domkyrkoarkitekten Eiler Græbe, Lund. Då fick kyrkan bland annat ny bänkinredning efter äldre modell, ny golvbeläggning, nytt altarbord och ny altarrund. Altaruppsatsen och predikstolen behandlades av konservator.

Predikstolen är enligt uppgift från år 1626 och visar en tydlig överensstämmelse med åtskilliga andra predikstolar i Helsingborgstrakten. I de olika fälten finns skulpterade figurer: närmast koret en Kristusbild, därefter Petrus med sitt attribut nyckeln, Paulus med svärdet och Johannes med en nattvardskalk. Ett ljudtak och en ingångsdörr fanns ännu så sent som i början av 1800-talet men har sedan på obekant sätt försvunnit.

Kyrkans medeltida **dopfont** såldes tyvärr då man avyttrade en del, som man då ansåg, mindre värdefulla inventarier efter den hårdhända restaureringen år 1876. Genom en frikostig donation fick kyrkan den nuvarande dopfonten år 1938. Dopfatet är däremot betydligt äldre, troligen från 1500-talet. Inget årtal eller annan tidsangivelse finns, men däremot två ingraverade vapensköldar tillhörande de danska adelssläkterna Urne och Rosensparre.

Kyrkan fick sin första **orgel** 1843, ett mycket anspråkslöst instrument med några få stämmor. Det nuvarande orgelverket, byggt av firma Eskil Lundén i Göteborg, är från 1916 liksom orgelfasaden och ritad av arkitekten i dåvarande Överintendents-ämbetet Gustaf Holmdahl. De tre **kristalljuskronorna** skänktes till kyrkan av en församlingsbo vid 1850-talets mitt och ersatte då två enkla ljuskronor i trä. **Kyrkklockan** är gjuten år 1636 av klockgjutare Hans Kemmer i Helsingör.

I samband med restaureringen år 1953 togs **kalkmålningarna** i absiden fram av konservator Hans Erlandsson, Lund. De har av konsthistorisk expertis tidsbestämts till första fjärdedelen av 1300-talet. Tyvärr är många av figurerna ganska illa skadade, dock inte mer än att man lätt kan identifiera dem. Den dominerande centralfiguren utgörs av Kristus som världsdomare "Majestas Domini" sittande på regnbågen. Vänstra handen håller livets bok, den högra är upplyft. Solen och månen är avbildade på var sin sida om Kristus. Framställningen är innesluten i en oval gloria, en så kallad mandorla. Denna har i sin tur omgett av de fyra

evangelistsymbolerna, av vilka dock endast Markuslejonet är någorlunda välbevarat. Längst upp till höger om mandorlan kan man skymta fragment av Johannesörnen. Ovanför mandorlan syns mot en röd bakgrund en bild av kunskapens träd i Edens lustgård med Adam och Eva på ömse sidor.

Till vänster om trädet ser man en ängel med ett flammande svärd (jfr 1 Mos. 3 kap.). I övre delen av valvet skymtar vidare helgongestalterna S:t Olof med yxan och S:t Laurentius med halstret. Två kvinnliga helgon är också avbildade, nämligen S:ta Dorothea med en korg och S:ta Margareta med en korsstav. Båda tillhör de så kallade "Virgines capitalis", huvudjungfrurna. Säkerligen har det också funnits en rad med apostlafigurer här, men dessa har dessvärre blivit utplånade. Även i sitt rätt förstörda skick har absidmålningarna ett stort värde. De erinrar om kyrkans månghundraåriga historia och är samtidigt en påminnelse om kontinuiteten i det kristna budskapet.

Den vackra korsvirkesbyggnaden norr om kyrkan har ursprungligen varit bostadslänga i en från början kringbyggd **klockaregård** från 1700-talet. Byggnaden fungerar sedan 1960 som församlingshem.

